

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 34 (1725) 1990 m. rugsėjo mėn. 11 d.

XXXV METAI

Melbourne

JAUDINANČIOS VALANDOS

PIRMĄ KARTĄ ŠIAULIŲ ISTORIJOJE

Šeštadienį ir sekmadienį mūsų mieste sutvirtinimo sakramentą augančiai kartai teikė Jo Eminencija kardinolas, Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas, Kauno arkivyskupas Vincentas Sladkevičius ir Jo Ekscelencija vyskupas, Kauno arkivyskupijos augziliaras-generalinis vikaras, Kauno kunigų seminarijos rektorius Vladas Michelevičius.

Po sutikimo prie Šiaulių rajono ribos kardinolą, vyskupą ir jų palydą mieste pasveikino gausiai susirinkę tikinieji. Sveikinimo ceremonija įvyko miesto centre, pėsčiųjų bulvaru aikštelėje tarp P. Višinskio ir Vasario 16-tosios gatvių. Ant specialiai įrengtos pakylės pasirodžiusiam kardinolui balta suknele pasipuošusi mergaitė įteikė gėlių puokštę. Garbingąjį svečių tuoj pat apspito vaikai. Giedojo Sigito ir Danutės Vaičiulionių vadovaujamas „Polifonijos“ kamerinis choras. Sveikinimo žodį tarė miesto Tarybos pirmininkas J. Tručinskas.

- Pergyvename didelį stebuklą, - tarė Jo Eminencija kardinolas V. Sladkevičius. Visi sukluso. Kardinolas kalbėjo, kad Šiauliai, tas didelis miestas, su naujų namų kvartalais, su fabrikais, buvo atsilikę savo dvasingumu. O dabar Šiauliai keičiasi - nori būti didingi ir savo dvasingumu, gerumu, dorumu. Tai ir yra stebuklas.

Siame susitikime taip pat kalbėjo Šiaulių dekanas, šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebonas monsijonas K. Jakaitis. Kardinolą sveikino Tautininkų sąjungos atstovas A. Abramavičius.

Po to kardinolas su savo palyda ėjo į šv. Petro ir Povilo bažnyčią. Tai buvo tikrai graži ir iškilminga procesija. Priekyje - kryžius, kita bažnytinė atributika. Kartu nešamos - mūsų valstybinė trispalvė ir baltgeltona Vatikano, šventojo sosto, vėliava, Vyskupo M. Valančiaus blaivystės sąjūdžio ir Tautininkų sąjungos vėliavos. Moterys su tautiniais drabužiais, baltomis suknelėmis pasipuošusios merginos. Aidinčios giesmės, varpų

Sveکشnoj buvo iškilmingai pašventintas atstatytasis Laisvės paminklas liepos 29 dieną. Po šventų Mišių, Laisvės Simbolį pašventino Telšių vyskupas Antanas Vaičius, kuriam asistavo Sveکشnos klebonas kunigas Petras Stukas. Mišiose ir po jų įvykusiose Laisvės paminklo šventinimo iškilmėse dalyvavo Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis su žmona, kiti valdžios atstovai, daug Sveکشnos gyventojų.

skambėjimas, nešami ažuolų vainikai, gėles. Ryškiai raudona kardinolo kepurė, violetinės monsinjorų spalvos.

Šią iškilmingą procesiją šv. Petro ir Povilo bažnyčia pasitiko su iš žalumynų išpintais žodžiais „Sveikiname kardinolą“, su ažuolo šakelių vainikais.

Šeštadienio pavakarėje ir sekmadienį šv. Petro ir Povilo bažnyčios šventoriuje Jo Eminencija kardinolas V. Sladkevičius ir Jo Ekscelencija vyskupas V. Michelevičius su didele kunigų palyda teikė sutvirtinimo sakramentą. Erdvus šventorius tapo ankštas - žmonių buvo gausybė. Ratu judančios sidabru švytinčios, spindinčios kardinolo ir vyskupo

lazdos mažiesiems kėlė džiaugsmą, o vyresniesiems žadino malonius prisiminimus. Bažnyčioje buvo laikomos mišios - vienos po kitų.

Sekmadienį prieš sumą įvyko Jo Eminencijos kardinolo V. Sladkevičiaus ir Jo Ekscelencijos vyskupo V. Michelevičiaus iškilmingas ingresas į bažnyčią. 12.30 val. sumą celebravo kardinolas, vyskupas ir kurijos kancleris. Ilgam tikinčiųjų širdyse išliko Jo Eminencijos kardinolo V. Sladkevičiaus pasakytas gražus ir prasmingas pamokslas.

Tai buvo įsimintinos, jaudinančios valandos, didelė ir graži šventė. Juk kardinolas Šiauliuose laikėsi pirmą kartą visoje jų istorijoje.

S. Bulzgis

(Šiaulių naujienos Nr. 108)

„Mažoji bendroji rinka“

Rugpiūčio penktąją, trijų Pabaltijo kraštų - Estijos, Latvijos ir Lietuvos ministrai pirmininkai susitiko su Rusijos Federacijos, Baltarusijos ir Moldavijos atsakingais valdžios atstovais su kuriais svarstė būsimus tarprespublikinius ekonominius santykius. Kaip pažymi spaudos agentūros, susitikimo dalyviai vieningai sutarė, kad ateityje turi būti stiprinami ir plečiami Pabaltijo kraštų savaraniški ekonominiai ryšiai su atskiromis Sovietų Sąjungos respublikomis. Kaip pastebi apžvalgininkai, Pabaltijo kraštų siekiai vystyti nepriklausomą ekonominę politiką neišvengiamai patarnaus ir jų politinio savarankiškumo sustiprinimui.

Pagal užsienio spaudos agentūras, Talino susitikimo dalyviai taip pat svarstė „mažos bendrosios rinkos“ sudarymo galimybes. Tai būtų Pabaltijo kraštų ir kai kurių sovietinių respublikų ekonominė sąjunga, veikianti nepriklausomai nuo centrinės valdžios Maskvoje. Į tokią ekonominę sąjungą su Pabaltijo kraštais galėtų palaipsniškai įsijungti ir daugiau sovietinių respublikų. Vakarykščiame susitikime Taline taip pat dalyvavo Maskvos ir Leningrado miestų tarybų atstovai, pažangių reformų šalininkai, jau praėityje ne kartą pasisakę už autonominių ryšių su Pabaltijo kraštais užmezgimą.

LRTV

Lietuvos vyskupai vieno susirinkimo metu Kaune. Iš kairės: vysk. JUOZAS PREIKŠAS, kardinolas VINCENTAS SLADKEVIČIUS, vysk. VLADAS MICHELEVIČIUS ir kiti aukšti dvasiškiai

Ar Lietuvos gyventojai pritaria A.Tarybai?

Kaip rašo spaudos agentūros, Lietuvoje tydomis praėjo tragiškoji rugpiūčio trečios dienos sukaktis, kai lygiai prieš penkiasdešimt metų Sovietų Sąjungos Aukščiausioji Taryba „sutiko“ priimti Lietuvą į Sovietų Sąjungos sudėtį. Stebėtinu būdu, rašo agentūros, vis dėl to dar atsirado saujelė žmonių, kurie bandė įvykį atžymėti, tvirtindami, kad Lietuva savanoriškai įstojo į Sovietų Sąjungą. Ta nežymi saujelė žmonių, rašo agentūros, tai nuo gyvenimo raidos atsilikusi Maskvai ištikima Lietuvos komunistų partija, kuri dargi surengė rugpiūčio trečios dienos kažkokį minėjimą. Visa tai

kelia juo didesnę nuostabą, rašo agentūros, prisiminus, kad net Sovietų Sąjungos Aukščiausioji Taryba ne ankščiau kaip šių metų liepos dvidešimtmą pripažino, kad vadinamos socialistinės sovietinės Lietuvos respublikos paskelbimo sukaktis yra „gėdos diena“.

- Tos pačios spaudos agentūros paskelbė informaciją, kad pagal Lietuvoje pravestus gyventojų apklausinėjimus, devyniasdešimt procentų žmonių pritaria Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo aktui, kurį šių metų kovo vienuoliktąją paskelbė Aukščiausioji Taryba.

Praktiškai tai reiškia, kad už nepriklausomybės atstatymą pasisakė visi apklausinėti lietuviai ir pusė Lietuvoje gyvenančių svetimšalių - rusų ir lenkų. Apie 80 procentų apklausinėtųjų taip pat pritarė Aukščiausiosios Tarybos sprendimui nuo derybų su Maskva pradžios paskelbti šimtui dienų nepriklausomybės moratoriumą. Didžioji dauguma apklausinėtų Lietuvos gyventojų išreiškė nuomonę, kad aukščiausiosios tarybos ir vyriausybės pirmasis uždavinys yra įtvirtinti paskelbtąją nepriklausomybę ir pravesti reikiamas ekonomines reformas.

SAULIAI VIRSTA PAULIAIS

Iš Lietuvos spaudos ir laiškų

„Brangieji seneliai, noriu jus pradžiuginti, tai ir rašau — skaito Povilas Morkus marčios laiška. — Pas mus buvo labai didelis balius. Iškilmingai paėmėm šliužą bažnyčioj /geriau vėliau negu niekad/, O Poviliuką ir Petruką prileidom prie išpažinties ir komunijos. Padarėm labai daug nuotraukų, atsiųsim ir jums. Dabar sūnus Poviliuku ir Petruku vadinsim, kaip tamta, močiute, pakrikštijai, nes anie vardai nebemadingi. Tiesa, dar mes su Petru išstojom iš partijos, nes nieko gera ši partija nebeduos. Tiesa, jūs jokių būdų nesikelkit pas Praną, neparduokit sodybos, kaip nors pakentėkit, nes ateity už žemę ir trobas kaime kvėpia dideliais pinigais. Mes atvažiuoti negalim, nes labai užsiėmė. Berniukus įtaisiau patarnauti bažnyčioj, patys aktyviai dalyvauname visuomeninėj veikloj“ ... — Tai ar džiaugiesi, moči? — sulankstęs lapelį klausia Povilas. — Džiaugiuosi, kaipgi, padarė Dievas stebuklą. Jau šitokia arši bedievė buvo martelė, šitai mane koneveikė, teismu grasino, kad slapta anūkelius pakrikštijau, neleisdavo pas mus, kad religiniais prietaisais neapkrėsciau, ir šė tau - atsivertė. Neatsivertė, o apšivertė ton pusėn, kur mada ir nauda, — burbtelėjo Povilas, bet staigiai prikadom liežuvį. Tepasidžiaugia senutė, kad Dievas išklaudė maldas.“

Tokio turinio laiška paskelbė „Valstiečių laikraštis“/Nr.78/. Panasių „atsivertimų“ ar „apsivertimų“ dabartinėje Lietuvoje yra labai daug. Iš stalinizmo ir brežneviško „brandaus socializmo“ bėga ne tik eiliniai valdžios pareigūnai, bet ir komunizmo viršūnės. Vieni jų nuoširdžiai, kiti iš prisitaikymo prie naujų aplinkybių stengiasi pamesti sovietinio žmogaus /homo sovieticus/ modelį. Taigi sauliai virsta pauliais.

Buvusioji mokytoja, dabar pensininkė, iš Lietuvos mums rašo: „Buvę mūsų valdžios vyrai niekaip nenori trauktis nuo valdžios lovio, nes valdžios lovis visada buvo pilnas, tik ne visiems. O matytumėt, kaip stengiasi atsigauti komunistų partija, kaip labai nuskrustausi jie jaučiasi, kaip ginasi — kaip liūtai. Bet jie, būdami dešimties metų valdžioje, kaip labai nuvarė Lietuvos ūkį. Tiems, kurie paveldėjo tokį ūkį /Landsbergiui/ labai sunku - nors nusišauk. Reikia be galo stiprių nervų. Senieji komunistų biurokratai liko savo vietoje. Jie ir verda neskania putrą. Jie daro viską, kad Lietuva neatsigautų ir vadovautja taip, kad būtų blogai ir kad mes patys nebenorėtumėm nepriklausomybės. Tačiau Sovietijoj viskas keičiasi. Bunda Rusija, Ukraina ir kitos

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis Čikagoje

respublikos Lietuva susilaukia naujų sąjungininkų ne iš Vakarų, bet iš rytų. Taigi kovojame ne mes vieni, gauname naujų sąjungininkų ir mums bus lengviau. Vilčių neprarandame ir dar kartais bandome juokauti.“

Toliau ta pati mokytoja rašo: „Blogai, kad mūsų kaimas nebe stiprus. Buvusios jo kilnios dvasios nebėra. Jei anksčiau kaimas buvo Lietuvos stiprybė, tai dabar - vargu. Praturtėjo tie, kurie įstengė ką nors pavogti iš ūkių, ar įtko pirmininkui. Dabar jiems naujoji valdžia negera. Nesupranta, kaip galima per kelius mėnesius iškuopti to, ką per 50 metų pridėrgė „šlovingoji“ komunistų partija. Paprastas valstietis liko baudžiauninku. Nebalsuosi už kolchozopirmininką, žemės sklypelį tau paskirs už 3-4 kilometrų. Kaip į jį nuvykti? Neduos arklį ar traktoriaus žemelei, įdirbti. Taigi į naujas savivaldybes sulindo /oficialiai buvo „išrinkti“/ kolchozų pirmininkai - tikri mūsų feodalai — milijonieriai, buvusi miestų bei miestelių vykdomoji valdžia. Jie vadovaus kokius penkis metus, kol paprasti valstiečiai prasiplaus akis. Svarbu, kad jie nieko nebijoūt. Deja, jie ir dabar bijo - Sibiro šaltis dar labai stipriai jaučiamas.“

Į naująją tvarką „persiorientavo“ nomenklatūriniai valdininkai. Jie prie savo įstaigų iškėlė trispalvę, sovietinį herbą kabinetuose pakeitė Lietuvos Vytimi. Persiorientavo ir pati Lietuvos komunistų partija, dauguma jos vadovų tiek iš viršaus, tiek iš apačios. KP nemaža gera padarė Lietuvai, pasmerkdamą savo pirmtakūnų vykdytą terorą, atsikabinusi nuo Maskvos, pasisakiusi už Lietuvos nepriklausomybę, ginusi Lietuvos laisvės reikalus Maskvoje ir kt. Zinia, kad negalime kaltinti dabartinių Lietuvos KP vadų ir eilinių narių dėl jų pirmtakūnų, vykdusių ar talkininkavusių deportacijose, naikinant lietuvių tautą. Tačiau „komunizmo“ vardas visiems lietuviams tebėra kruvinas ir baisus. Tad ir kyla klausimas, ar reikia garbinti dabartinius komunistų partijos vadus? Tiesa, gal dalis jų atgailoja už savo pirmtakūnų nusikaltimus, bet vis dėlto ... Ar tikrai sauliai virsta pauliais? Reiktų gal reikalą nuodugnai patyrinti, neskubėti, palaukti su KP reabilitavimu. Bet mes skubame. Štai dar netaip seniai tam tikra lietuvių grupė dešimtimis plakatu, karikatūrų, karingais šūkiams ir net plytomis boikotuodavo okup. Lietuvos menininkų pasirodymus iševijvos lietuviams. O kaip yra

dabar? Pavyzdėlis. Atvyko į lietuvišką Čikagą ne eilinis dainininkas, o pats Lietuvos komunistų partijos pirmasis generalinis sekretorius, einąs ir atsakingas pareigas dabartinės Lietuvos valdžioje. Ir ką gi, Čikagoje jis buvo labai iškilmingai sutiktas. Jam įeinant į salę dalis dalyvių pagerbė svečią atsistojimu. Susirinkimui pirmininkavo Krikščionių demokratų partijos ne eilinis atstovas. Svečią sveikino ALTos pirmininkas. Kalbėtoji nuoširdžiai plojo vlikininkai, altininkai, reorgai. Lietuvių tautinių namų vadovybė parūpino pobūviti savo salę. Žodžiu, svečias - KP pirmininkas, buvo tiesiog „ant altoriaus pastatytas“ ... Bet ar ne per anksti?

„Atgimimo“ Nr. 30 paskelbtas įdomus R.Valatkos pasikalbėjimas su rašytoju Vytautu Sirijos Gira. Pokario metais jis parašė keletą romanų, tačiau yra esą „arba nutyliami arba sudirbami!“ Tik Lenkijoje jo „Raudonmedžio rojus“ susilaukęs aštuonių teigiamų recenzijų. Išaiškėja, kad ir Petras Cvirka iš sauliaus tapęs paulium. „Po karo Petras kitoks grįžo ... Ir mano tėvas /Liudas Gira/ kitoks grįžo. Mirė kaip krikščionis. Palaidojom su kunigu“. (Mūsų žiniomis paskutinę išpažintį, kad būtų „stipriau“, jis atlikęs pas arkiv.M. Reinį). O juk jis buvo vienas iš didžiųjų Lietuvos duobkasių. 1940.VII.21 jis dalyvavo 20 žmonių delegacijoje, važiuavusioje į Maskvą parvežti Lietuvai „Stalino saulės“. Tada jis ten pasakė Maskvai, kad reikia „sulaužyti nors ir mažiausią dar užsilikusių buržuazinių šliužų pasipriešinimą.“

Apie savo kilmę, V.S.Gira pasakoja: „Kodėl Sirijos Gira? — Nes slaplyvardis. Mano senelis buvo Vilniaus katedros vargoninkas Liudvikas Girosirijskis. Mano Jėzuitų gimnazijos brandos atestate, diplome taip ir įrašyta. Tikra pavardė. Senelis buvo grafitės Antoninos Sobolewskos ir vokiečio Adolfo Smidto nesantuokinis vaikas. Tad žinau, kodėl esu padantas. Ir dalelė grafo.“

Iš pasikalbėjimo dar aiškėja, kad V.S.Gira greičiausia yra vienintelis gyvas Antano Smetonos Krikštastūnis. O jo krikšto mama - rašytoja Lazdynų Pelėda. Apie savo krikšto tėvą rašo: „Šviesus, inteligentiškas žmogus buvo, o keturi komunistai /sušaudymas/ buvo Maskvos darbas. Smetona dėlto baisiai paskui pergyveno.“

Telšių vysk. Antanas Vaičius Varniuose pašventino vyskupų Motiejaus Valančiaus paminklą liepos 28 d. Paminklas atstatytas Varnių klebono kunigo J. Petrausko pastangomis. Pašventinimo iškilmėse dalyvavo Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirm. Vyt. Landsbergis, ministras Darius Kuolys, kiti valdžios atstovai, būrys kunigų, minia žmonių. Kalbėtojai ragino tautiečius susidomėti vysk. M. Valančiaus puoselėtu blaivybės sąjūdžiu. Tik blaivi tauta gali tikėtis Dievo palaimos kuriant laisvą rytojū, pažymėjo vysk. Ant. Vaičius.

IVYKIAI

Hirošima. Rugsėjo šeštąją, vidurdienį, Hirošimoje tylos minute buvo pagerbti šimtas keturiasdešimt tūkstančių miesto gyventojų, žuvusių per pirmosios atominės bombos sprogimą, lygiai prieš keturiasdešimt penkerius metus. Hirošimos gatvėse sustoję eismas, pramonės imonės buvo nutrauktas darbas, mokyklų mokiniai ir visi miesto gyventojai susiteikė maldoje už atominės bombos sprogimo aukas. Japonijos ministras pirmininkas Kaifu, kalbėdamas aukų pagerbimo iškilmėse, kuriose dalyvavo apie 65-ki tūkstančiai žmonių, priminė, kad Japonija yra vienintelė pasaulio šalis patyrusi atominį puolimą. Dėl to Japonija nesiliaus ryžtingai veikusi, kad atominė katastrofa niekad daugiau nebepasikartotų, kad būtų uždraustas atominis ginklas, nes tik tokiu būdu galima bus įtvirtinti tikrai pastovią taiką.

Lietuviškosios Studijų savaitės dalyvius, tarp kitų, asmeniškai pasveikino buvęs Sveicarijos konfederacijos prezidentas, Bundesratas - deputatas Rudol Fridriech, išreiškęs solidarumą Lietuvai ir pažymėjęs, kad jis, kaip ir daug kitų šveicarų, remia lietuvių pastangas atkurti nepriklausomą valstybę. Savaitės atidaryme taip pat kalbėjo Sveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Narcizas Prielaida, asociacijos Lietuva-Sveicarija pirmininkas Aim' Contin. Pirmąją paskaitą „Tapatybė, tikėjimas, tauta“ skaitė kun. dr. Juraitis. Kalbėjo prof. Vytautas Bieliauskas, Kazimieras Motieka ir deputatė Andriekienė.

Lenkija. Praėjus šešeriem metams nuo kunigo Popielusko nužudymo Lenkijoje, teismo organai vėl pradėjo tyrinėti to tragiško įvykio aplinkybes. Bus siekiama išaiškinti, ar kunigo Popielusko nužudyme, be keturių už šį nusikaltimą jau nuteistų saugumiečių, nedalyvavo kiti asmenys. Vienas iš nuteistų saugumiečių, kapitonas Pietrowski, tvirtina, kad iš ankščiau gavęs įsakymą nužudyti kunigą Popielusko, kurio veikla erzino tuometinę Lenkijos valdžią, nes dvasininkas per pamokslus ragino tikinčiuosius tvirtai paremti tuo metu panaikintą laisvąją profesinę sąjungą „Solidarumas“. Kai kas mano, kad kapitonas Petrowski laiške užsimindamas apie iš aukščiausių gautus įsakymus, turėjęs omeny tuometinį vidaus reikalų ministrą generolą Kiszak.

Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministras Shevardnadze amerikiečių televizijos stočiai „CNN“ duotame pasikalbėjime pareiškė, jog numato, kad nuo Sovietų Sąjungos norinčios atsiskirti respublikos ateityje taps suvereninės valstybės. Kaip pastebi apžvalgininkai, ministras Shevardnadze tai sakdamas turėjęs omeny ypač Pabaltijo respublikas. Ministras pripažino, kad, galbūt, Gorbačiovas per lėtai sprendžia Pabaltijo respublikų nepriklausomybės klausimą, pažymėjo, jog neturįs abejonių, kad ankščiau ar vėliau Gorbačiovas atsistatydins iš sovietų kompartijos generalinio sekretoriaus pareigų, liks tikta sakungos prezidentu. Žurnalisto primygtinai paklaustas, kada tai įvyks, Shevardnadze atsakė, kad, turbūt, labai greitai.

TEVISKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mielდაზys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas slųsti įrašuose nurodytu adresu. Prenumeratas kaina metams \$25. Kituose kraštuose \$30. Atskiras numeris 50c. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas talso savo nuožiūra.

Published by Dr. Pranas Daukyns
18 Henry St., Kensington 3031
President of the Lithuanian
Catholic Federation

A. † A. BRONIUS KVIKLYS

Sovietinių paminklų nugriovimas

Iš Čikagos atėjo liūdna žinia, kad rugpjūčio 28 d. staiga mirė Bronius Kviklys. Mus visus užliejo gilus liūdesys, kai per 18 metų „Tėviškės Aiduose“ skaitėme kas savaitę jo atsiunčiamus straipsnius ir ji pamilome kaip brolių. Per tą ilgą laiką mums atvėrė savo kūrybingos dvasios turtą. Jo širdis stipriai plakė Tėvynės meile, kelė jos persekiojimus ir žygius į naują Tėvynės prisikėlimą. Savo gausiais Lietuvos garbei raštais ir veikalais pasistatė sau paminklą, stipresnį už vario. Jo šeimai ir artimiesiems mūsų visų nuoširdi užuojauta.

Bronius Kviklys buvo gimęs 1913 m. lapkričio 10 d. Zastrone, Daugailių valsčiuje, Utenos apskrityje. Baigė gimnaziją Utenoje, ekonomiją - Vytauto Didžiojo Universitete Kaune, teisę - Kaune ir Vilniuje.

Zymusis žurnalistas laureatas, visuomenininkas, diplomuotas ekonomistas, redaktorius visos eilės žurnalų, daugelio stambių knygų autorius, lapkričio 10 dieną sulaukia savo amžiaus 75 metų Deimantinį Jubiliejų. Lietuvių Enciklopedija per tris tomus išskaičiuoja Broniaus darbus ir veiklą. Jis Vyr. skautininkas, filisteris, Lietuvių Skautų Sąjungos apdovanotas įvairiais ordinais ir pačiu aukščiausiuoju - Geležinio Vilko. Už keturių didelių tomų Lietuvos vietovių veikalą „Mūsų Lietuva“, išleista 1964-1968, gavo JAV Ohio lietuvių gydytojų sąjungos premiją. Nuo 1968 per dvylika metų buvo dienraščio „Draugo“ Čikagoje redaktorius, ir išėjęs į pensiją dar vis rašo. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijs 1976 m. savo premija \$1000 atžymėjo Bronių Kviklį kaip gambiausiąjį laisvojo pasaulio lietuvių žurnalistą.

Pasaulio lietuvių katalikų kongreso iškilmų metu, užbaigiant Sv. Kazimiero jubiliejų Toronte, 1983 m. žurnalistui Broniui Kvikliui buvo įteiktas popiežiaus Jono Paulio II paskirtas ordinas „Pro Ecclesia et Pontifice“. Iš Vatikano tą ordiną atvežė Jo Ekscelencija vyskupas Dr. Antanas Deksnys. Taip aukščiausias Bažnyčios autoritetas įvertino Broniaus Kviklo milžinišką darbą už „Lietuvos bažnyčių“ 7 tomų veiklą.

„Tėviškės Aidams“ buvo didelė garbė Bronių Kviklį turėti savo nuolatinio bendradarbiu. Dabar,

Užsienio spaudos agentūros informuoja, kad Kaune buvo demontuoti-nugriauti du paminklai - Lenino statula Vienybės aikštėje ir 1926-ais metais sušaudytų keturių Lietuvos komūnarų atminimui pastatytas paminklas. Abu paminklai buvo nugriauti Lietuvos valdžiai ir Kauno miesto tarybai davus leidimą. Pagal turimas informacijas, dėl paminklų nugriovimo pasigirdo tik vienas protesto balsas, būtent, Maskvai ištikimos Lietuvos komunistų partijos, atstovaujantis vos penkiem procentam visų Lietuvos gyventojų. Spaudos agentūros šia proga atkreipia dėmesį, kad kituose Centro ir Rytų Europos kraštuose komunistų veikėjams pastatyti paminklai ir kiti komunizmo simboliai buvo jau seniau nugriauti, kai tik tuose kraštuose įsitvirtino demokratiniai režimai. Kai kur, pavyzdžiui, Rytų Vokietijoje patys žmonės spontaniškai nugriovė-išmontavo komunistinius paminklus.

Lietuviai smerkia Irako agresiją

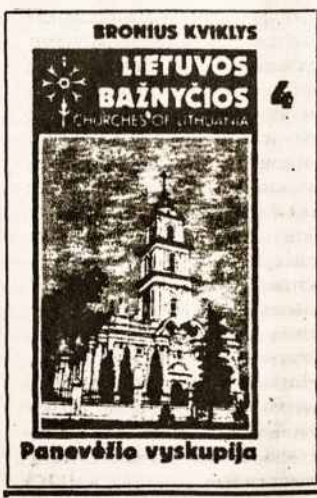
Lietuvos Parlamentas, vyriausybė ir visuomenė pritaria Jungtinių Tautų organizacijos saugomatybos nutarimui, kuriuo smerkiama Irako kariuomenės agresija prieš kaimyninę Kuvaio valstybę. Tuo klausimu Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos paskelbtame pareiškime pažymima, kad Lietuvai, prieš pusę amžiaus galingesnį kaimyną klastingai okupuotai ir aneksuotai, gerai pažįstami tvirtinimai, kad pati liaudis pageidavusi svetimo kariuomenės intervencijos. Lietuva, toliau rašoma Aukščiausiosios Tarybos pareiškime, Lietuva, atkurdamą savo nepriklausomybę, protestuoja prieš Irako siekimą karo mašino pagalba sukurti Kuvaito sau palankią marionetinę vyriausybę. Mes tikime, sakoma pareiškime, kad ir pačios mažiausios pasaulio valstybės laisvės siekimas - šventa jos teisė, o karinė agresija turi būti pasmerkta kaip prieštaraujant žmogiškumui ir valstybių tarpusavio sugyvenimo normom. LRTV

Telšių vyskupas Antanas Vaičius priėmė kvietimą dalyvauti Australijos Lietuvių Dienose

Australijos Lietuvių Dienose, kurios įvyks Melbourne šių metų gruodžio 26-31 dienomis. Pagal gautas informacijas, vyskupas Vaičius pasieks Australiją gruodžio 12 dieną. Kelionės Australijoje pirmoji stotis bus Sydnėjus. Iš čia Telšių vyskupas vyks į kitus miestus: Melbourne, Geelongą, Adelaidę. Visur susitiks su vietos lietuvių bendruomenėmis, lietuvių bažnyčiose aukos Mišias, pasimatys taip pat su kai kuriais Australijos vyskupais, žymesniais politiniais veikėjais, spausos ir televizijos korespondentais. Gruodžio 26 dieną Melbourne vyskupas Vaičius vadovaus iškilmingom koncelebracinėm Mišiom, kuriomis bus atidarytos 26-osios Australijos Lietuvių Dienos. Pagal turimas informacijas, vyskupas Vaičius numato išbūti Australijoje beveik mėnesį - nuo gruodžio 12-os dienos iki sausio devintosios. LRTV

netekus brangaus bendradarbio, su širdgėla tariame: Išgirsk, gailestingasis Viešpatie, mūsų maldas, ir atverk mūsų Broliui Broniui Dangaus Vartus. O mums, čia pasiliekančiams, padėk pasiguosti tikėjimo žodžiais.
Kun. dr. Pr. Dauknys

Tėvas Tasius Ereminas, Rozminiečių vienuolijos narys, atšventė šiemet, balandžio 14 dieną, 50 metų kunigystės sukaktuves, o rugpjūčio 11 dieną sulaukė 75 metų amžiaus. Jis yra kilęs iš Skuodo; mokinosi Skuodo gimnazijoje. Filosofijos ir teologijos kursų baigė Italijoje ir 1940 metais buvo įšventintas į kunigus. Dirbo įvairiose parapijose pietinėje Italijoje tarp jaunimo ir valdžios katalikų moksleivių, dėstydamas jiems tikybos tiesas. — Nuo 1968 metų gyvena Domodossoloj, prie Šveicarijos sienos. — Milano katalikų universitete kartu su dideliu lietuvių draugų, profesorium Michelinei, dėstė lietuvių kalbą italų studentams.

Pasikalbėjimas su svečiu vyskupu Antanu Deksnium

Sakykite, Ekscelencija, kokie Jūs išpūdziai neseniai parvažiauvus iš tos parapijos ant Misisipės kranto, kur Jūs prieš kelias dešimtis metų neturpiai apatalavote?

Kodėl panorėjau aplankyti savo buvusią parapiją? Nors jau 21-eri metai kaip esu išvykęs iš Amerikos, bet ryšių su Bellevillės vyskupija nesu nutraukęs. Esu lankęsis tenai net keletą kartų: vyskupo pagalbininką šventinant, prieš devynis metus buvau pakviestas savo kunigystės auksinį jubiliejų ten atšvesti ir kitomis progomis tą parapiją esu aplankęs.

Manau, kad kiekvienas kunigas, kuris yra ilgesnį laiką dirbęs parapijoje, jauja ir tų žmonių rūpesčius, gyvena jų džiaugsmams ir išgyvena liūdesius kartu. Ir šis motyvas paskatino mane šiuo metu aplankyti keletą ligonių, kurie mano klebonavimo dienomis buvo uolūs parapijos darbininkai ir taip pat paguosti šeimas, kurios liūdi neseniai mirusių savo artimųjų.

Manau, kad ne visi klausytojai turi pakankamą vaizdą apie imigrantų parapijos uždavinius ir veiklą. Amerikoj (panašiai ir kituose kraštuose) tautinės katalikų parapijos įkūrimo vietas vyskupo leidimu. Bet ant klebono ir parapijos komiteto pečių gula visa atsakomybė ne tik kas liečia sielovadą, bet, ir parapijos finansinė našta, išlaikyti 8-nių skyrių mokyklą. Nei valstijų, nei miestų savivaldybės parapijoms mokyklas piniginiai neremia. Kuo mažensė parapija, tuo sunkiau jai reikia kovoti už savo egzistenciją. Parapijinė mokykla nors didelė finansinė našta, bet ji prisideda išlaikyti jaunimą arčiau savos bendruomenės.

Kaip Jūs patekote į tą parapiją?

Bellevillės vyskupas Henrikas Altchofe, kurio ribose randasi Nekalto Prasidėjimo parapija, sužinojęs, kad esu atvykęs iš Sveicarijos, nepriklausomai jokiai Amerikos vyskupijai, pakvietė mane ir paskyrė administruoti šią vienintelę lietuvių parapiją jo vyskupijoje, kuri jau buvo pavesta tvarkyti ariui, kaimynui klebonui, nes parapija nebeturėjo lietuvių kunigo ir buvo įsikolinusi Bankui ir Vyskupijai.

Pradžioj padėtis buvo nelengva. Tik apie 75-ias šeimas bepriklaušė lietuvių parapijai, o kiti lietuviai (ir geri žmonės) nejo į bažnyčią, buvo vadinami „nebažnytiniais“... Kas juos padarė tokiais? Nesant lietuvių kunigo - lietuviai komunistai siuntė savo kalbėtojus, redaktorius iš Cikagos ir platino ateistinę-komunistinę literatūrą, kuri apdūmė ne vieną tikintį lietuvių. Belankydamas lietuvių šeimų namus, kai kuriuose trobose ant sienos mačiau kabantį vietoj kryžiaus - Stalino paveikslą. Kadaisė veikusi švento Kazimiero jaunimo draugija prie parapijos jau buvo vadinama „kazimierine“ ir buvo vadovaujama jau nebažnytinųjų lietuvių...

Pamažu keitėsi padėtis ir kitokie laikraščiai ir spauda ėmė plisti atkviestų iš Cikagos kunigų-pamokslininkų paraginimui. Dalis „nebažnytinųjų“ sugrįžo į bažnyčią ir ėmė remti parapijos darbus.

Šios parapijos pakilimo ir sužydėjimo laikotarpis prasidėjo nuo 1950-tų metų, kai nauja banga lietuvių emigrantų ėmė keltis iš

Vokietijos per Atlantą.

Parapijon buvo atkvieta apie 50-šimt šeimų - virš 200-tų asmenų. Mokyklą lietuviukų padidėjo visu trečdaliu. Tada atėjo laikas karu metu pradėtos ir dėl medžiagų išaldymo nebaigtą bažnyčią baigti statyti. Vyskupas Albert Zuroweste buvo mums labai palankus (iš vyskupijos Fondų buvo paskolines 68,000 dolerių) leido ne tik savo architektą, bet ir rangovą - vyriausiąjį kontraktorių turėti. Inžinierius architektas Jonas Mulokas, kuris buvo mūsų iš Vokietijos atkviestas, padarė planus ir prižiūrėjo statybą, inžinierius Jonas Stankus, atvykęs iš Sveicarijos, statė, o lietuviai menininkai - Vytautas Jonynas, Vytautas Kašuba ir Petras Vebra bažnyčią išpuošė.

Nekalto Prasidėjimo lietuvių parapijos triumfo diena buvo bažnyčios pašventinimo (1956 metais rugsėjo 2-ą dieną) iškilmės,

kurių metu pats vyskupas Zuroweste pasakė, kad ši bažnyčia jo vyskupijoje esanti kaip žemčiūgas - brangakmenis. Jos vitražai parodo garsiausias pasaulio ir Lietuvoje Marijos šventoves ir Lietuvos istorijos svarbiausius fragmentus.

Dešimt metų tęsėsi parapijos žydėjimo laikotarpis. Per tą laiką statybos skolos buvo išmokėtos, parapijinė mokykla išleido gabių studentų, kurie vidurinėse mokyklose laimėjo stipendijas ir vėliau baigė universitetus, išsiskleidė po plačiąją šalį. Vieni jų įgyje magistrų, daktarų laipsnius profesoriauja, dirba administracijoj, gydo ar vadovauja gamybos firmose.

Parapijoi virė tada, kunkuliuvo religinis, patriotinis, kultūrinis ir labdarybės gyvenimas. Religinė ir kultūrinė srityje vadovavo atvykę lietuviai, kurie daug prisidėjo prie parapijos pakėlimo.

Kokia ateitis? Tą klausimą kelia visos tautinės-personalinės

parapijos, įkurtos miestų centruose, kur gyventojai šiandien keičiasi. East St. Louis išgyveno tą patį, ką Cikaga ir kiti miestai. Baltieji gyventojai išsikėlė, o juodieji, kurių maža katalikų, apsigyveno. Didžiulės arių, lenkų, vokiečių parapijos nebeišilaikė ir jų bažnyčios tapo nugriautos. O lietuviškoji šventovė dar tebestovi šalia greitkelio, kaip koks monumentas. Lietuviai ir kiti - mėgsta šią bažnyčią, sekmadieniais atvyksta ir išlaiko parapiją bei remia visas vyskupijos rinkliavas. Šios, Misisipi slėnyje įkurtos parapijos istorija paliudija visiems, kad ką pamaldus žemaitis ir dūžkas pradeda, o aukštaitis su suvalkiečiu palaiko ir tęsia-vykdo, ten lietuviai pajėgia sukurti svetimųjų jūroje Lietuvos salelę, kuri atlaiko audras ir per šimtą metų jos vardas su pagarba yra minimas. Už penkių metų, jei Dievas leis, ši parapija švęs šimto metų sukaktį. LRTV

VILNIUS IR ŠTETINAS

Rašo Albinas Pocius

Prieš Lietuvai kovo 11 d. paskelbiant nepriklausomybę, sovietai mus gąsdindavo sakydami, jeigu jūs neklausysite „močiutės“ Rusijos, mes jus atiduosime lenkams. Seniau mažiems vaikams mamytės irgi sakydavo, vaikeli, jeigu tu neklausysi, atiduosiu tave čigonams. Ta nuolatinė baimė, kad galingsni gali tave atiduoti lenkams, gudams ar Sibiro konslageriams, padėjo Maskvai mūsų laikyti netikrume dėl rytojaus.

Kada Lietuvos gyventojai susibūrė į persitvarkimo Sąjūdį, atsikratė iš Stalino laikų paveldėta baimė ir pareiškė norą vėl gyventi laisvai, patyrėme naujų gąsdinimų. Jie mums sakė: Jeigu bandysite atsisukti nuo Maskvos imperijos, atimsime iš jūsų Klaipėdą ir prijungsimė prie sovietinės Karaliaučiaus srities. Lietuviai tėvynėje ir išeivijoje tik pasijuokė iš tokio gąsdinimo sakydami: Geriau Karaliaučių, kurį jūs neteisėtai valdote prijunkite prie mūsų Klaipėdos. Jūs negalite eiti Hitlerio pėdomis ir atimti tai ką jūsų buvę draugai naciai, jau buvo vieną kartą padarę.

Gąsdinimams dėl Klaipėdos nepasisėkus, Gorbaciovas paskelbė, kad jis atims iš mūsų sostinę Vilnių ir atiduos gudams. Gudijos Aukščiausioji Taryba paskelbė, kad jie Vilniaus nereikalavo, tada sovietai ėmė kurstyti Ignalinos rusus ir Salčininkų lenkus, kad tie reikalautu autonomijos, bet tas reikalas pakibo ore, nes Salčininkų puslenkiai ir jų deputatai būdami tik vidurinio išsilavinimo yra nelabai veiklūs.

Atiduoti mūsų Vilnių lenkams, sovietai negali, nes norint, kad lenkai prieitų prie Vilniaus, reikėtų iš gudų atimti Lydą ir Gardiną. Norėdama Lietuvą „nubausti“ Maskva sureitė į didelį konfliktą su Gudija, o to sovietai negali daryti, nes leidus lenkams ateiti iki Vilniaus, labai nukentėtų gudai ir ukrainiečiai.

Lenkija dabartiniu metu viešai Vilniaus nereikalauja, bet jo ir neatsisako. Lenkijos užsienio reikalų ministras, žurnalistų užklaustas, ar demokratinė Lenkija nekels kai kurių reikalavimų dėl

sienu su Lietuva pareiškė; kad Lenkija dabartiniu metu negali kelti jokių sienu pakeitimų problemų, nes tada ir vokiečiai pareikalautų didelių sienu pakeitimų. Breslau, Dancigas ir Štetinas yra Lenkijai svarbesni, negu rytų pasienio sritis su įvairių tautybių gyventojais.

Susijungiant Rytų ir Vakarų Vokietijoms į vieną valstybę, Vokiečiai su skaudančia širdimi turėjo anglams, amerikiečiams ir rusams pažadėti, kad jie respektuos dabartines Lenkijos sienas. Negalima patikėti, kad taip amžinai ir pasiliks. Jaltos ir Potsdamo konferencijose buvo nutarta, kad rytinė Lenkijos siena eis pagal Curzono liniją, o vakarinė Neisses ir Oderio upių vaga. Tačiau lenkai gobūso vedami prie Šteto peržengė Oderio upę 15 km. ir užėmė Šteto miestą. Tai buvo labai neprotingas žingsnis, kuris ateityje gali sukelti karą ir pražūdyti pačią Lenkiją. Sieną einanti plačios upės vaga yra daug saugesnė, negu siena peršokus per Oderį užimant pusę mil. gyventojų turinti Šteto miestą. Jaltos ir Potsdamo konferencijų nutarimai nieko nesako apie peržengimą Oderio ir čia buvo tik Stalino palaimintas jėgos diktatas prieš nugaletą Vokietiją.

Mūsų supratimu iki lenkai turės labai saugoti savo vakarines sienas prie Neisses or Oderio, jie nenorės leistis į naujas aviantūras prieš lietuvius, gudus ar ukrainiečius. Pajudėjus lenkams, tada pajudėtų ir Vokiečiai. Niekas nenorės būti pirmasis, kuris pradėjo sienu pakeitimus.

Lenkai galėtų pajudėti prieš Lietuvą, Gudija ar Ukrainą tik gavę iš Vokietijos pritarimą, nors sveiku protu galvojant tai neįmanoma, nors šiais laikais, kada politikai nebeturi jokios moralės ir teisingumo principų irgi yra įmanoma, bet ne artimoje ateityje.

Atgavus nepriklausomybę mums reikia bent keletą metų ramybės, kad galėtume apvaldyti turimą teritoriją ir sujungti visus Lietuvos gyventojus į vieną valstybę, kad visi jaustųsi Lietuvos respublikos piliečiais nežiūrint jų tautybes. Kita svarbi Lietuvos likimui problema tai

dar neišspręstas Karaliaučiaus klausimas. Iki ten sėdės rusai, jie reikalavus susisiekimui „koridoriaus“, kuris eitu per vidurį Lietuvos pagal geležinkelių magistralę Minskas, Vilnius, Kaunas ir Karaliaučius. Dėl Lietuvos saugumo ta sritis politiniai ir ekonominiai turi priklausyti Lietuvai, nes tai mūsų protėvių žemė.

Jeigu mūsų gobūts kaimynai mums netrukdėtų, Lietuva greitai susitvarkytų ir pašalintų ilgos okupacijos padarinius, nes lietuviai pasižymi darbštumu ir organizaciniais gabumais.

„Lilly“ vaistai pasiekė Vilnių

Lietuvių katalikų religinės šalpos rūpesčiu iš Jungtinių Amerikos Valstybių į Lietuvą pasiųsti vaistai, tarp jų septyni tūkstančiai flakonų insulino, liepos 29 dieną laimingai pasiekė Vilnių. Šią siuntą priėmė Caritas organizacijos atstovės. Insulinas skirstomas diabetikam Caritas organizacijai susitarus su sveikatos apsaugos ministerija, kiti vaistai bus betarpiškai dalinami pajamų neturintiems ligoniam per Caritas vaistines. Insuliną Lietuvai per New Yorke veikiančią „Gyvybę Lietuvai“ komitetą paaukojo amerikiečių medikamentų bendrovė „Lilly“, kitus vaistus parūpino amerikiečių ir tarptautinės medicininės organizacijos, didžiąją dalį transporto išlaidų padengė Kolumbijos lietuvių bendruomenė ir Bogotos moterų draugija, vaistų pergabenimui į Lietuvą didelę nuolaidą suteikė lenkų civilinės aviacijos kompanija Lot. Iš Varšuvos į Vilnių vaistai buvo nugabenti sunkvežimiu. Caritas organizacijos pirmininkė dr-ė Albina Pajarskaitė laišku padėkojo visiem prie vaistų siuntos prisidėjusiems asmenim ir organizacijom. „Gyvybę Lietuvai“ komitetas jau pradėjo ruošti sekundą siuntą į Lietuvą - kurią sudarys įvairūs įrenginiai ligoninėm, senelių ir našlaičių namam. Įrenginiai bus siunčiami laivo konteineryje iš Amerikos rytinio pakraščio, turbūt pasieks Lietuvą šių metų rudenį. (LIC)

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIS

Rašo Dr. Jonas Kunca

Mūsų planetos gyventojų skaičius auga greičiau negu planuojama. Yra rimtas pavojus, kad neužilgo turėsime daugiau žmonių žemėje negu gėlo vandens, maisto ir gamtos lygsvaros išlaikymas leistų. Kartu didės ir maisto produktų suvartojimas. Šiltėjant mūsų planetos atmosferai dėl jos aptersimo anglies dvideginio, dalis dabar dirbamos žemės ko gero pavirs į dykumas. Afrikos žemyne šitas procesas jau vyksta. Dėl to Lietuvos žemės ūkio ateities perspektyvos yra geros.

Mūsų kraštas turi apie 80% vienaip ar kitaip galimos naudoti žemės. Likusią dalį sudaro miškai, kuriais galima ir vėta apsidinti žemdirbystei netinkamas dirvas. Miškas ne vien gražina šalį, ne vien valo orą, bet ir auginą labai reikalingą medieną. Taigi yra turtas. Strategiškai einančios per laukus naudingų medžių eilės pristabdo vėjus ir sumažina derlingo žemės sluoksnio eroziją.

Bus nelengva pertvarkyti sovietinį žemės ūkį į modernų, kad pakelti produkcijos kiekį ir kokybę. Būtų neprotinga galvoti grįžti prie prieš pusimtį metų buvusių žemės ūkio metodų: mažučių ūkielių, arklių traukiamų mašinų ir dalgių bei grėblių. Betgi didžiuliai kolchozai be tikrų šeiminių, kaip patirtis rodo, irgi nedavė lauktu vaisių. Einant prie privačios nuosavybės bus susiduriama su klausimu, kam ir kaip bus dalinama dirbama žemė? Jeigu ją grąžinsim buvusiems savininkams, kurių dauguma jau yra pasimirę ar pasitraukę į Vakarus, rasim tik mažą dalį buvusių šeiminių ir dar mažiau norinčių dirbti žemę ir dar galinčių dėl savo amžiaus pradėti iš naujo. Kiekvienam ūkiui reiktų turėti žemės apdirbimo mašinas, traktorių. O tai būtų antiekonomiška. Be to, liktų neišnaudoti brangūs pastatai pritaikyti kelių tūkstančių hektarų kolchozams.

Vos pradėjus žiūrėti iš arčiau į šį klausimą, kyta abejonės, kokia būtų geriausia išeitis iš dabartinės sovietinės sistemos labirinto. Dideli buvę dvarai, daugiausiai priklausę laisvos Lietuvos valdžiai, gal galėtų ir likti jos žinioje. Pagerinant administraciją ir sumažinant biurokratiją, jie galėtų pakelti produkcijos našumą be diesnių kitų pakeitimų, ypač, jei būtų aprūpinti tinkamom žemės ūkio mašinom. Visvien nebus galima viską iš karto apversti aukštyn kojom. Reformos turės būti įvedamos palaipsniui nesutrūkdant žemės ūkio produkcijos.

Didoki 500-1000 hektarų ūkiai gali būti tinkamai kontroliuojami vieno šeiminko. Pastatai ir mašinos juose yra geriau išnaudojamos, taigi ir pelnas didesnis. Tik tokiu būdu neišspręstumė pagrindines problemas: žemės ūkio darbininkai liktų be nuosavybės, atseit, panašiam stovyj, kaip iki šiol. O be privatinės nuosavybės trūksta iniciatyvos, atsakingumo ir entuziazmo dirbti. Reiktų ieškoti kitos išeities, kad negrįžti prie antiekonominė mažučių vienkienė sistemoms ir paversti žemės apdirbėjus į jos savininkus.

Gal būt šią problemą būtų galima išspręsti duodant kolchozo darbininkam akcijų skaičius

proporciją jų ar jų tėvų žemės plotui, kuris buvo savo laiku įjungtas į kolchozą. Kolchozastaptų akcine bendrove, kurios savininkai patys apdirbtų žemę, arba, reikalui esant, paimtų darbininkų ne akcininkų. Nauji ūkio šeiminkai patys išsirinktų gambiausią ūkio vedėją, nes jiems rūpėtų, kad išrinktas tą ūkį vestų kuo geriau ir taip jų pajamos būtų didesnės.

Aišku, visad liks mažų vienkienė, kurie gal dar niekad nebuvo įjungti į kolchozus. Jų šeiminkai galėtų nuomuoti mašinas iš didelių ūkių apmokant tiek ir tiek už vieno hektaro suarimą, išakėjimą ir t.t. Taip jie išvengtų bereikalingų investicijų brangiom mašinom pirkti, kurios vėliau stovėtų be darbo didesnę metų dalį.

Vertės atgaivinti ir pagerinti žemės ūkio produktų apdirbimą. Gerus konservus galima brangiau parduoti, ilgiau laikyti sandėliuose beiškant rinkos ir gauti už juos žymiai didesnę kainą negu už neapdirbtą maisto produktą.

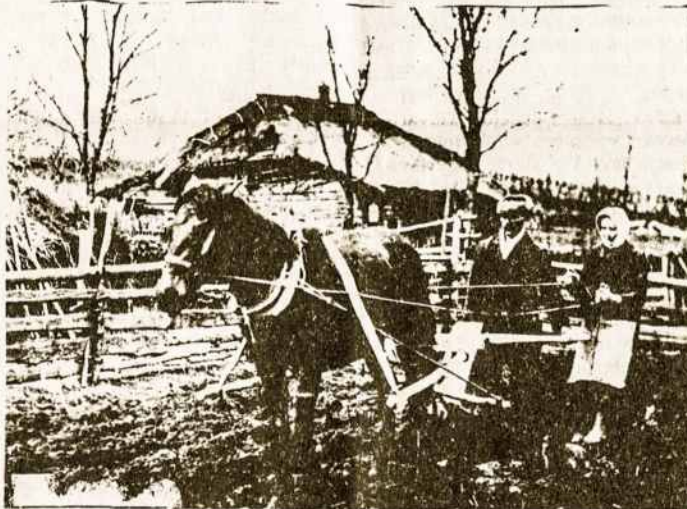
Laisvoj Lietuvos „Maistas“ ir „Pienocentras“ sėkmingai veikė šioj srity. Iš mėsos pieno ir vaisių galima pagaminti įvairiausių gaminių. Kuo jie bus geresnės kokybės ir skanesni, tuo bus lengviau eksportuojami.

Net ir gerą dalį daržovių galima konservuoti ir eksportuoti. Rūgštūs kopūstai, agurkai, pamidorų košė, sutarkuoti kriėnai, džiovytos supiaustytos bulvės gali pasiekti tolimas pasaulio rinkas. Net ir ramunėlių ir liepų arbata yra plačiai vartojama. Simtas hektarų daržovių gali duoti daugiau pelno, kaip 5000 hektarų javų, jei sodinama tai, kas yra brangu ir ko trūksta.

Žemės ūkis bus tikrai pelningas, jei jis bus industrialinis, atseit, jei produktai bus ne tik auginami, be ir apdirbami Lietuvoje. Su linais ir vilna yra tas pat: juos reikia verpti ir austi mūs krašte.

Straipsnio autorius nėra agronomas, bet turiu neblogą žemės ūkio praktiką iš gyvenimo Argentinoj, kur turėjau 500 hektarų vien daržovių ūkį ir dar su dirbtiniu drėkinimu. Gal šitos mintys Lietuvos specialistam planuotojam yra gerai žinomas. Jei taip, manau jie neužsigaus už šį straipsnį.

Be abejonės, kad mūsų kraštui reikia ieškoti kelių, kaip pasigaminti ko tik reikia pačioj šalyj. Daugiau ar mažiau kokybės industrijos gaminiai bus priimtini tarptautinei rinkai. Vis tik lietuviška žemė bus didžiausias mūsų turtas. Ją teks apvalyti nuo užtersimo ir tinkamai išnaudoti bendro gėrbūvio pakėlimui.

Lietuvio sodyba dabartinėj Lietuvoj

Posėdžiavo ALK Federacijos Valdyba

Po ilgesnės pertraukos Federacijos Valdyba buvo susirinkusi posėdžio rugpjūčio 31 d. Parapijos namuose Kensingtone, su malda pradėdama ir baigdama savo darbus. Anksčiau du valdybos nariai buvo susirgę ir gulėjo ligoninėse, dar kitas išvykęs į Tėvynę Lietuvą aplankyti artimųjų. Valdyba buvo pasiuntusi užuojautą „Tėviškės Aidų“ mecenatui Prelatui Dr. Juozui Prunskiui į Čikagą, kai ten mirė jo brolis. Pasveikinti ir vyskupai Tėvynėje, jų sukakčių progomis.

Rugpjūtis - Australijoje Katalikiškos Spaudos Mėnuo. „Tėviškės Aidų“ paramai iki šio posėdžio buvo suaukota \$2,366. Dabar visi savo aukas nukreipia į Lietuvos Fondą, bet ir čia savo katalikiškai spaudai tikintieji atveria savo širdį.

Laikraščio išlaikymui valdyba ruošia tradicinį „Tėviškės Aidų“ balių Melbourne Lietuvių namuose

spalio 6 d. Tai mūsų skaitytojų, rėmėjų, metinis susitikimas ir visuomet dar suauktojama fantų balius loterijai. Pats žymiausias loterijos fantas jau pažadėtas, tai Stasys Siuškus su Lydija ir Vincu Petrusevičiais iškeps vestuvinį Raguotinį. Katalikių Moterų Draugijos ponios paruoš balius skanią vakarienę. Sitokia savitarpine pagalba galima pasiekti gražaus rezultato ir savo laikraščio išlaikymo.

Per Lietuvių Dienas vyks ir mūsų ALK Federacijos XX Suvažiavimas Melbourne Lietuvių namuose gruodžio 29 d., šeštadienį. Jame turėsime garbingąjį svečią - pirmąjį vyskupą iš Tėvynės Lietuvos Jo Ekscelenciją Teišų vyskupą Antaną Vaučių, kurį Popiežius Jonas Paulius II pakvietė atstovauti Lietuvai Pasaulio Vyskupų Sinode, kuris prasideda rugsėjo 30 d. Vatikane.

PD

„Lietuvos pavasaris“

Einsiedeln benediktinų abatijoje, Sveicarijoje, vyksta 37-oji Europos lietuviškųjų studijų savaitė. Joje dalyvauja daugiau negu šimta asmenų, tarp jų apie penkiolika atvykusių iš Lietuvos. Studijų savaitę savo dalyvavimu pagerbė Lietuvos Aukščiausiosios T-bos pirm. Vyt. Landsbergis, atvykęs drauge su žmona. Vytautas Landsbergis skaitė pasakaitą-pranešimą, temą: Lietuvos pavasaris - pavasaris Lietuvoje. Iš Lietuvos yra taip pat atvykę Aukščiausiosios T-bos vicepirm. Kazimieras Motieka, Vilniaus universiteto prorektorius Rolandas Pavilionis, poetas ir rašytojas Marcelijus Martinaitis, deputatė ministrės pirmininkės Prunskienės bendradarbė Andrikenė, Justas Paleckis. Iš Jungtinių Amerikos Valstybių, tarp kitų, dalyvauja Pasaulio lietuvių bendruomenės pirm. Vyt. Bieliauskas, Ant. Razma, Eug. Bartkus ir kiti. Į Einsiedeln'ą atvyks Lietuvos diplomatinis atstovas Vašingtone ir prie Sventojo Sosto Stasys Lozoraitis.

Vytautas Landsbergis savo paskaitoje apžvelgė Lietuvos nepriklausomybės įtvirtinimo procesą nuo kovo vienuoliktos dienos iki dabar. Šį laikotarpį Landsbergis paskirstė į tris pagrindinius tarpsnius: ultimatumo Lietuvai, ekonominio karo ir naujojo pobūdžio ekonominio ir politinio spaudimo Lietuvai tarpusnį. Landsbergis nenuslėpė fakto, kad ne tik iš svetimsalių, bet ir iš kai kurių lietuviškų sluoksnių pusės yra vedama agitacija prieš Lietuvos laisvę, pažymėjo, kad Lietuva eina į derybas su Maskva tikėdamasi išsilaivinti, kai tuo tarpu sovietai turbūt siūlytys Lietuvai priimti Sovietų Sąjungos persiorganizavimo projektą, bandys tikinti lietuvius, kad Lietuvos interesus yra likti persiorganizavusios Sovietų Sąjungos sudėtyje. LRTV

Žmonių meilės apaštalė motina Teresė

Žmonių meilės apaštalei motinai Teresei iš Kalkutos suteikta Zagrebo miesto garbės pilietybė. Motina Teresė numato artimiausiu laiku asmeniškai priimti Chrovatijos sostinės garbės piliečio diplomą, kai ji lankysis Zagrebe. Netrukus motinai Teresei sueis aštuoniadesimt metų amžiaus. Ta proga Kosovo provincijoje, Jugoslavijoje, rengiamas iškilmingas jos pagerbimas, kuriame pažadėjo dalyvauti pati jubilatė. Motina Teresė gimė 1910-ųjų metų rugpjūčio 27 dieną Skoplje mieste, Makedonijoje. Kaip žinoma, Indijoje ji įkūrė seserų vienuolių misijonierių - žmonių meilės apaštalių kongregaciją, kurią Bažnyčios vadovybė patvirtino 1950-ais metais. Siandien kongregacija yra išplitusi visame pasaulyje, turi kelis tūkstančius narių, kurios globoja pačius vargingiausias žmones, ligonius, apleistus vaikus. Už pasišventimą vargantiesiems ir kitiem pagalbos reikalingiem žmonėm motinai Teresei buvo suteiktos pačios svarbiausios tarptautinės premijos: 1971-ais metais Jono XXIII-ojo ir tais pačiais metais John Kennedy premijos, '73-iais metais Templetono premija už religinių vertybių ugdymą, '75-aisiais - Alberto Schweitzerio tarptautinė premija o '79-ais metais Nobelio Taikos premija.

Lietuvos Kultūros ir Švietimo ministro VAJAUS AUKOS laiškas Australijos lietuviams

ALB Švietimo taryba gavo laišką iš Lietuvos kultūros ir švietimo ministro Dariaus Kuolio, kuriuo jis kreipiasi į Australijos lietuvių bendruomenę.

Laiške, atspausdintame žemiau, pastebėkime kelis itin svarbius punktus, būtent:

- Pagalbos prašymą tautinei mokyklai;
- Vadovėlių ir knygų persiuntimą Lietuvai (adresus nurodytas);
- Lietuvių namų- išeivių vaikams skirtą vidurinės (high school) mokyklos įkūrimą Vilniuje.

Padėti Lietuvai atsikurti per savo Tautinę Mokyklą yra manyčiau, „conditio sine qua non“ - be tautiniais idealais persiėmusios jaunosios kartos, nesukursime ir

Lietuvos „valstybingumo įtvirtinimo“, kaip rašo ministras. Vadovėlių, žurnalų (juose apstu šnekamosios kalbos pavyzdžių) siuntos yra būtinos. Juk mokinių vadovėliai yra versti iš rusų kalbos ir dar su mums nepriimtina propaganda. O išeivių vaikams skirtos vidurinės mokyklos įsteigimas Vilniuje atveria dar vieną galimybę, lietuvių kalbos mokymuisi. Tokiu būdu susidaro lyg ir kelios pakopos lietuvių kalbos įsisavinime:

- Savaitygalinėse lietuvių mokyklose ir kursuose Sydnejuje, Melbourn'e ir Adelaidėje;
- Vasario 16-tos gimnazijoje Vokietijoje;
- Lietuvių namuose Vilniuje.

Studentams, kaip ir anksčiau, visad atviros durys į Lituanistikos katedrą Illinois universitete Čikagoje. Be to veikia ir lietuvių kalbos ir kultūros vasariniai kursai prie Vilniaus universiteto. O studentus su tinkamomis kvalifikacijomis priimtų, be abejo, ir Vilniaus bei Vytauto Didžiojo universitetai Lietuvoje. Susidomėjusius prašome rašyti žemiau išvardintais adresais:

JAV - Prof. Bronius Vaškėlis, 2745 W. 94th Street, Evergreen Park, Ill. 60642 (Tel. 312 - 423 4743).
Lietuvoje - Lietuvos kultūros ir švietimo ministras D. Kuolys, Švietimo g-vė 2/7, Vilnius 232691.
Isolda I. Poželaitė-Davis
ALB Švietimo tarybos pirmininkė

Katalikiškos Spaudos Rugsėjičio Mėnesio Vajus Australijoje dėl „Tėviškės Aidų“ aukojo:

Adelaidė. Lietuvių Sv. Kazimiero bažnyčia. Aukus prisunėti parapijos klebonas ir Federacijos Igaliotinis kun. J. Petraitis MIC: \$50 P.S. Pusedėriai, \$25 V. Vencius, \$20 J.S. Bardauskai, po \$10 A.B. Budriai, P.T. Gasiūnai, Intienė, Karpinė, J. Langevičius, A. Stakaitis, Strimaitienė, K. Roznauskas, A. Vikienė. \$6 Dukas, po \$5 V. Bagušauskas, Bakšiai, P.A. Dancevičiai, L. Gerulaitis, A. Jakutis, S. Jankuvienė, V. Janulis, Kutkaitė, J. Kutkienė, B. Masioni, Marcinkevičiūtė, G. Opulskienė, A. Plokštienė, J.V. Rupinskai, Sasiniene, T.V. Vasilauskai, S. Visockis. Taip suaukota \$276. Adelaidės Katalikių Moterų Draugija paruošė mugę ir pietus \$200. Loterija \$172.40. Klebono kun. J. Petraičio MIC auka \$51.60. Viso iš Adelaidės \$700.

Brisbanės lietuvių per Igaliotinį J. Luckų aukojo: Brisbanės Lietuvių namų administracija \$55 ir F.J. Luckai \$20. Po \$10 K. Bagdonas, B. Butkus, E. Malinauskas. Po \$5 J. Andrusis, L. Bagdonas, V. Kaledinskas, J. Kiškūnas, I. Klimas, J. Kriaučiūnas, A. Kudžma, Vyt. Lorencas, A. Milvydas, A. Ramanuskas, A. Reutas, E. Sliogis. Po \$4 V. Kviklys, Zigienė, po \$2 S. Kramas, P. Zabukas. Viso iš Brisbanės \$177.

Geelongo lietuvių per Igaliotinį Vladą Stuikevičių. Lietuviškų pamaldų rinkliava \$140.

Morningtono lietuvių per Igaliotinį Juozą Kairį aukojo: po \$10 S. Erminas, Aleksandra Presnikovienė, J. Skimbirauskas; po \$5 A. Alseikienė, V.V. Kasperaičiai, N. Rope, J. Svėrebas ir po \$2 j. Kairy, T.J. Kesminai. Viso \$90.

Sale lietuvių per Igaliotinę E. Eskirtienę aukojo: \$20 E. Eskirtienė, \$10 D. Valytė-Ellison, po \$5 V. Norkus, B.O. Vitkauskas. Viso \$40.

Melbourne per Valdybos narius: J. Kelbį ir A. Jankevičių aukojo: Katalikių Moterų Draugija \$200, E.V. Stagai \$100, NN \$50, Antanina Vaklienė \$40. Po \$20 E. Karblana, J. Sarapinas, St. Sutas iš Geelonge, A. Stasytis. Po \$10 V. Bieliauskas, J.A. Jankevičiai, J. Keblys, L. Padgurskis, A. Ročius, Pr. Svambarys, J.B. Tamašauskas, A. Vyšniauskienė ir \$5 A. Aleknienė. Federacijos Valdyba du kartus suruošė pietus \$907. Rinkliava bažnyčioje \$202. Viso Melbourne \$1,664.

Visiems aukojusiems, aukas surinkusiems ir jas prisuntusiems dėkojame giliu nuosirdumu, savo dosnumu parėmus „Tėviškės Aidus“.

Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos Valdyba

Gerbiamoji,

Sirdingai aciu už didį rūpestį Lietuvos mokykla, už moralinę paramą. Labai dėkui už Jūsų tarpininkavimą tarp Lietuvos ir Australijos žemių švietimo ministrų. Būtų puiku, jei užsimegztų tiesioginiai ryšiai tarp Lietuvos ir Australijos mokyklų, mokytojų ir mokinių.

Nuosirdžiai džiaugsimės sulaukę pagalbą varganam mūsų švietimui iš Australijos „Lietuvai remti fondų“. Esame šiems fondams parašę prašymus, tik ligi šiolei didesme juos išsiųsti. Mat užturko ministerijos sąskaitos atidarymas užsienio banke. Tik neseniai pavyko susitarti, kad rugsėjo pradžioje mums tokią sąskaitą atvers Dresdene ponis Marina Baublienė. Taigi tuomet, kad ir kiek

uždelsti, mūsų kreipimais į lietuvių bendruomenių fondus bus gerokai konkretesni. Bet labai svarbus būtų ir Jūsų, Lietuvos švietimo būklę mačiusios, nuolatinis aiškinimas užjūrio lietuviams, kad Lietuvos ateitis, mūsų tautos valstybingumo įtvirtinimas tarp Europos tautų tiesiogiai priklauso nuo skubios šiandieninės pagalbos tautinei mokyklai, nuo jaunosios kartos, modernios lietuviškos visuomenės ugdymo. Sitokį supratimą mes stengiamės skleisti Lietuvoje, džiaugtumėms, jei jis pasiektų ir juo didesnę dalį išeivių.

Jei viskas gerai klosis, šių metų spalio 1 dieną Vilniuje turėtų pradėti darbą Lietuvių namai - išeivių vaikams skirta vidurinė mokykla. Jon dėstyti konkurso tvarka stengiamės atrinkti

geriausius mokytojus: norinčių netruksta.

Labai aciu už Lietuvai surinktus vadovėlius. Jus gabenti būtų geriausiai per Vokietiją. Nemokamai pervežti knygas Lietuvos mokyklai sutiko ponios Marinos Baublienės vadovaujama firma „Vilbara“.

Tad vadovėlius prašytume siųsti į Vokietiją šiuo adresu: Tan Spedition, Stuttgart, Bad Cannstadt, Lagerplatzstrasse 17-25, Bara GunbH / Vilbara. West Germany. Nurodant, kad knygos skirtos Lietuvos kultūros ir švietimo ministerijai (23691 Vilnius, Švietimo g-vė 2/7).

Su didžiu dėkingumu ir nuosirdžiais linkėjimais.

Darius Kuolys

Protestas dėl sovietų kariškių smurto veiksmų

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojas Bronius Kuzmickas ir ministrė pirmininkė Prunskienė pasiuntė griežtą laišką Sovietų Sąjungos prezidentui Gorbačioviui ir ministrui pirmininkui Ryžkovui dėl sovietų kariškių smurto veiksmų prieš lietuvius jaunuolius, atsisakančius tarnauti sovietinėje kariuomenėje. Laiške rašoma:

Tarybų Sąjungos ir Lietuvos Respublikos vadovybių bendrų pastangų dėka šiuo metu yra susidariusi palanki situacija politinėm, teisinėm ir ekonominėm problemom, iškilusiom tarp abiejų valstybių, spręsti. Deja, TSRS ginkluotosios pajėgos, dislokuotos Lietuvoje, savo veiksmais prieš taikius Lietuvos Respublikos gyventojus didina įtampą ir mėgina derybų išvakarėse bloginti santykius tarp Lietuvos Respublikos ir Tarybų Sąjungos.

Sutinkamai su Lietuvos Respublikos įstatymais, tarptautinėms teisės aktais Lietuvos Respublikos piliečiai neprivalo tarnauti kitų šalių kariuomenėse. Todėl jų atsisakymas vykdyti šią prievolę TSRS ginkluotosios pajėgose yra teisėtas. Be to, Tarybų Sąjunga neužtikrina net ir tų jaunuolių, kurie tarnauja TSRS ginkluotosiose pajėgose, saugumo. 1989-ais metais tarybinėje armijoje žuvo 22, o 1990-ais metais - 16-ka Lietuvos jaunuolių. Nestatūtiniai santykiai, sužalojimų ir mirties grėsmė dažnų iš jų verčia pasitraukti iš TSRS ginkluotųjų

pajėgų. Tačiau Lietuvoje tokie jaunuoliai TSRS kariškių persekiojami, prieš juos vartojamas neteisėtas smurtas, jie išvežami į TSRS ir jėga verčiami tęsti karinę tarnybą. Nepateisinamą prievartą bei ginklą, nesant įstatyminio pagrindo, kariškiai naudoje viešose vietose prieš civilius gyventojus, dėl to yra nepilnamečių bei moterų aukų.

Tokie Lietuvoje esančių Tarybų Sąjungos ginkluotųjų pajėgų veiksmai, toliau rašoma laiške, prieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymam ir yra šurkštus kišimasis į Lietuvos Respublikos vidaus reikalus. Jie nusuderinami ir su TSRS įstatymais bei jos tarptautiniais įsipareigojimais.

LATVIJOS AUKŠCIAUSIOS TARYBOS NUTARIMAI

Prieš tris mėnesius sudarytoji Latvijos Aukščiausioji Taryba rugpjūčio šeštąją, užbaigė pirmąją savo sesiją. Spaudos agentūros atkreipia dėmesį, kad vienas pirmųjų šių metų pavasarį išrinktos Latvijos Aukščiausiosios tarybos veiksmų buvo Latvijos suverenumo paskelbimas. Taryba, be to, išreiškė pasiryžimą ateityje atkurti visiškai nepriklausomą Latvijos valstybę. Per tris darbo mėnesius Latvijos Aukščiausioji Taryba paskelbė nemažai svarbių įstatymų, patvirtino ekonominės reformos programą pagal kurią Latvijoje bus palaipsniškai įvedama rinkos ekonomika. Latvijos ministras

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba ir Vyriausybė reikalauja, kad Tarybų Sąjungos vadovybė imtųsi neatidėliotinių veiksmų nutraukti savo ginkluotųjų pajėgų smurtą prieš Lietuvos Respublikos piliečius, o tarnaujančiuosius tarybinėje armijoje grąžinti į Lietuvą. Esame įsitikinę, kad iškilusios problemos turi būti sprendžiamos ne jėga, o tarpvalstybinių susitarimų pagrindu.

Šį laišką prezidentui Gorbačioviui ir ministrui pirmininkui Ryžkovui rugpjūčio 7 dieną pasirašė Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas pavaduotojas Kuzmickas ir ministrė pirmininkė Prunskienė. LRTV

pirmininkas Godmanis išreiškė įsitikinimą, kad vyriausybės parengta ir Parlamento patvirtinta ekonominės reformos programą paliudys, jog yra įmanoma palaipsniškai, taikingu ir demokratiniu būdu pereiti iš suvalstybtos, centralizuotos ekonomikos į laisvą rinkos ekonomiką. Pagal priimtąją programą, ateinančių penkerių metų laikotarpyje Latvijoje numatoma į privačias rankas atiduoti 25-kis-30 procentų valstybinės nuosavybės. Ministras pirmininkas Godmanis taip pat pasakė, kad Latvija nori palaikyti prekybinius santykius tiek su Rytai, tiek su Vakarais.

IS MUSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Parapijos Sekmadienio Mokyklos mokytojų konferencija
Parapijos namuose Kensingtone rugsėjo 21 d. penktadienį 7 val. vakare.

Ligoniai. Leonas Baltrūnas po operacijos jau sveiksta Royal ligoninėje, palata 6 East. Vincas Sidabra gydomas Vimi ligoninėje Kew, sveiksta ir tikisi jau bus išleistas į namus.

Katalikiškos Spaudos mėnesio proga „Tėviškos Aidams“ dar aukojo po \$10 St. Steponavičienė ir NN. Ačiū jiems.

„Tėviškos Aidių“ metinis balius spalio 6 d. Visi kviečiami iš anksto išgityti kvietimus pas Juozą Kebli sekmadieniais prie bažnyčios. Mieliausių rėmėjų lauksime ir fantų baliaus loterijai, arvykstant į balių.

A.A. Prelatą Praną Vaserį mirties III metinėse minėsime lietuviškomis pamaldomis rugsėjo 30 d. sekmadienį.

Australijos Lietuvių Fondas

Fondo V aldyba išmokėjo \$10,000 už Australijos lietuvių dailiojo žodžio mylėtojų Antologijos „Po Pietų Kryžiumi“ išleidimą.

Aukos: \$100 E. Korsakaitė (330), \$90 Dr. K. A. Zdanis (297) - įvertindamas ilgametį darbą Fondo Valdyboje Ričardo Semeto, Martyno Didžio ir Jono Meiliūno (jun). Po \$50 A. Sabrinskas (550), E. Karblane (100) ir Ona Aleknienė (844) - prisimindama savo vyrą A.A. Igną Alekną.

Nuoširdus ačiū už aukas.

Vincas Ališauskas
AL Fondo išdininkas

Melbourno Lietuvių biblioteka

Gautos knygos, kurių bibliotekoj dar nebuvo: Vytauto Alantos „Tauta istorijos vingiais“, ideologiniai mąstymai, Chicago 1990. „Antrasis kaimas“, veidai ir tekstai, sudarė Algirdas Titus Antanaitis, Chicago 1989. J. Burkauskas „Dėkoju“, Chicago 1990. Stasio Mazilaisko „Lietuvių kelias krikščionybėn“, istorinė apžvalga, Chicago 1989. „Mikaldo pranašystės“, Vilnius 1990. Jono Kutros „Zvilgsnis praeitin“, Chicago. S. Kašausko „Netiesos sakymas“, Vilnius 1988. Aleksandro Merkelio „Didysis Varpininkas Vincas Kudirka“, jo

Už **A.A. dailininką Adomą Vingi**, mirties X metinėse, šv. Mišias užprašė jo sesuo Anastazija Vingtė rugsėjo 22 d. šeštadienį 1 val. Lietuvos Kankinių koplyčioje Lietuvių namuose.

Už **A.A. Antaną Boveinį**, mirties antrose metinėse, šv. Mišias užprašė žmona Veronika Boveinienė ir dukra Frida Savickienė rugsėjo 22 d. šeštadienį 2 val. Lietuvos Kankinių koplyčioje.

Larobe Valley, Sale ir apylinkių lietuviams Tautos Šventės pamaldos rugsėjo 15 d. šeštadienį 12 val. S. A. Sabrinskų sodyboje Moe.

Geelonge Tautos Šventės pamaldos rugsėjo 16 d. sekmadienį 9.30 val. šv. Jono bažnyčioje, St. David Street, North Geelong.

Melbournas

Klubo narių susirinkimas

Melbourno Lietuvių Klubo Valdyba praneša, kad metinio narių susirinkimo data turėjo būti atidėta. Susirinkimas įvyks šeštadienį, spalio mėn. 20d. 1 val. p.p. Lietuvių Namuose. Kadangi Feliksas Sodaitis sutinka užbaigti pasitraukusio iš pareigų A. Rukšeno kadenciją, bus renkami tik trys nauji valdybos nariai. Lieka ankščiau skelbta metinio narių susirinkimo programa ir Revizijos Komisijos pranešimas. Balsuotojai galės gražinti balsavimo korteles iki rugsėjo mėn. 20d. Balsuoti turi teisę tik apsimokėję nario mokestį klubo nariai.

MLK Valdyba

Lietuvos Atstatymo Fondui aukojo Vincas ir Eugenija Stagiai \$1000 (viso \$1500).

Ramoškieinė

asmuo ir gyvento laikotarpio paveikslas, Chicago 1989. „Girios aidas“, lietuvių miškininkų išeivių vardynas, Chicago 1949-1989. Bronio Railos „Kryžkelės“, radijo prakalbos į Lietuvą 1986-1988 m., ketvirtas rinkinys, Chicago 1989. Lado Tulabo „Mano Dieve, vis arčiau prie Tavęs“, Roma 1989. Spaudos kioskas turi pardavimui po \$10 Juozo Daumanto „Figthers for freedom, Lithuanian Partisans versus the USSR“ knygą, tinkamą australams padovanoti.

J. Mikštas
Bibliotekos vedėjas

HOBARTO ŽINIOS

Tautos Šventės minėjimas kurį ruošia Apyl. Valdyba įvyks p. Šikšnių namuose 43 Easton Ave, W.Moonah, rugsėjo 29 d. šeštadienį, 7 v.v. Minėjimui pasibaigus dalyviai būsint pavaišinti kavute su biskvitytais. Stipresnį maistą ir gėrimus atsineškite savo.

Neprisklausomos Lietuvos Fondui aukojo: p. Krutuliai iš Launceston - \$200. Po \$100 - A. ir N.Kantvilai, R. ir J.Tarvydai, J. ir Z.Adickai, P. ir M.Siaučūnai, S. ir B.Augustavičiai, A. ir B.Kaitiniai. M. ir J.Kaitiniai - \$51. Po \$50 J. ir P.Pinčiai, T.Kairienė, K. ir E.Paškevičiai, V. ir K.Mikelaičiai, J. ir E.Paškevičiai. K. ir S.Domkai - \$30. A. ir S.Kovalskis - \$25. Po \$20

M.Petraitiene, B. ir H.Sikšniai. Po \$10 I.Jurevičienė, I.Fromienė. Pinigai laikomi Commonwealth Bank Lithuania Fund sąskaitoje.

Bonifacas Šikšnius išdirbęs 35 metus cinko fabrike pasiiluosavo ir su žmona Hilda išvyko dviem mėnesiams atostogų. Grįžta per Vokietiją rugsėjo 21 d.

Martynas Kaitinis savo 60 metų gimtadienį atšventė šeimos ir draugų ratelyje savo namuose. Gimtadienio proga linkime laimingos ateities.

Apyl. Valdybos sekret. Stepas Augustavičius, su žmona, išvyksta dviejų mėnesių kelionei po Australiją. Sėkmės kelionėje.

J.Paškevičius

Australijos Lietuvių Dienos

MELBOURNE 1990 AUSTRALIA

ALD dalyviams ir svečiams yra galimybė patogiai ir nebrangiai apsistoti Melbourn, Ormond College, šalia Melbourno universiteto netoli nuo miesto centro ir Lietuvių Namų. Šiose patalpose yra 300 vietų kurias sąlyginai užsakėme nuo 26.12.90 iki 1.1.91. Užsakymą, sumokant pilną kainą, reikia patvirtinti sumokant pilną kainą iki 23.9.90.

Patalpos yra po vieną gyventoją kambaryje. Keturi kambariai

dalinasi viena vonia ir išvietė. Taip pat yra šeši kambariai dviems žmonėms. Yra virtuvėlės, kuriose galima pasigaminti lengvus užkandžius. Į kainą įeina pusryčiai. Kaina vienoda visuose kambariuose:

Mokyklos amžiaus vaikams \$22 į dieną, studentams \$25 į dieną, suaugusiems \$36 į dieną.

Atsiunčiant pilną mokestį, tautinių šokių grupių dalyviai užsisako per D.Antanaitienę, 4 Robert St., Nth. Balwyn, 3104. Choristai užsakymus siunčia V.Ališauskui, 27 Clarinda Rd., Essendon, 3040. Sportininkai užsisako per Sporto Šventės rengėjus. Individualiai užsakyti: Jennifer Mann, Ormond College, College Crescent, Parkville, 3052.

Visi užsakymai su pilnu sumokėjimu turi būti gauti prieš 23.9.90.

ALD Informacija

ALB Švietimo Tarybos pranešimas Nr. 23

1. Pranešame visoms Savaitgalinėms lietuvių kalbos mokykloms ir mokiniams, kad rašinių konkursas įvyks š.m. spalio mėn. 27-28 dienomis. Prašome kolegų kuo skubiausiai persiųsti konkursinius mokinių darbus Š.T. pirmininkei, 6/365 Military Rd, Henley Beach, SA, 5022.

2. Sveikiname Adelaidės lietuvių mokyklos mokes, kurių trumpi rašiniai anglų kalba buvo atspausdinti lankstinuke „What do we know about our heritage?“

3. Atkreipiame visų dėmesį į kelis leidinius dar nelabai plačiai žinomus Australijoje:

a. „Krantai“, mėnesinis meno kultūros žurnalas, globojamas Lietuvos dailininkų, kompozitorių ir teatro sąjungų. Vyr. redaktorius V.Daunys, 232300 Vilnius, ARP-3, Box 511;

b. „Dailė“, Vyr. redaktorius B.Leonavičius, „Vaga“, 232600 Vilnius, Gedimino pr. 50.

Zurnaluose apstu spalvotų iliustracijų, įdomių straipsnių ir vertimų. Apipavidalinimu ir turiniu jie nesiskiria nuo gerų šio žanro žurnalų Vakaruose.

c. „Zaltvykslė (klaidžiojanti fosforo švieselė), Redaktorius Juozas Krivas, 232044 Vilnius 44, 2/ d 927.

d. „Mes nemirę“, „Rezistencinės kovos lyrinė kronika. Eilėraščiai, prisiminimai, vaizdeliai, kažkieno neabejinga poetiška ranka užrašyti, kažkieno neabejing širdim suprasti,

surinkti iš įvairių leidinių.“ Prašome kreiptis į „Zaltvykslės“ redakciją. e. „Poezijos pavasaris 90“.

Lietuvių poetų tėvynėje ir išsibarščiusių po pasaulį kūrybos almanachas. Nemažai vertimų iš kitataučių poezijos lobių. Penkiolika lapų grafikos kūrinių iliustracijų. Red.S.Geda, „Vaga“ 232600 Vilnius, Gedimino pro. 50.

4. Neuzmirškime, kad per „Lietuvių Dienas“ Melbournе įvyks mokytojų konferencija. Lietuvių kalbos iškaikymas išeivijoje mums turėtų būti labai svarbi užduotis. Laukiame atsilankant ir daug svečių.

5. Dėmesio jaunime, iki 30 m. amžiaus.

Primename, kad rašinių konkurso terminas yra pratęstas iki lapkričio mėn. 30 dienos. Raginame jaunimą atsiųsti savo rašinius apie „Sibiro tremtinius“ arba „Partizanų veiklą“. Rašinius galima rašyti lietuvių ir anglų kalbomis. Smulkesnes konkurso sąlygas mielai suteiks Marina Cox Sydnejuje, Andrius Vaitiekūnas Melbournе, arba I.I. Davis Adelaidėje.

Isolda I. Davis

ALB Švietimo Tarybos Pirmininkė

GEELONG

Rugsėjo 16 d. sukanka 6 metai kai mirė Antanas Skerys. Jo atminimui pagerbti siunčiu 20 dolių „Tėviškos Aidių“ išlaikymui. R.Skerienė, dukte Irena su šeima

Padėka

Po operacijos man gydantis ligoninėje, nuoširdžiai dėkoju kun. dr. Pr. Daukniui už lankymą ir suteiktą dvasinę paramą.

Dėkoju F. Sodaičiui, D. Galiauskienei, G. Ramanauskienei už dažną lankymą.

Dėkoju V. Bosikiui už Karių Ramovės vardu linkėjimus greitai pasveikti.

Taip pat dėkoju visiems skambinantiems telefonu ir už kortelėmis siųstus linkėjimus.

Ačiū.

Servacijus Sabrinskas

Padėka

Eismo nelaimėje sunkiai sužeistai ir gulint ligoninėje, visiems mieliems tautiečiams, kurie mane lankė, įvairiai padėjo, dovanavo dovanėles, gėles, korteles, prisituntė linkėjimus bei užuojautą raštu. Nuoširdi mano padėka.

Eugenija Stagiene

SPORTINĖS NAUJIENOS

Rugpjūčio pabaigoje Šveicarijoje įvyko Pabaltijo valstybių Olimpinių Komitetų atstovų susitikimas su Tarptautinio Olimpino K-to prezidentu Ch.A.Samaranch. Lietuvos delegaciją sudarė LTOK-to prezidentas A.Poviliūnas, viceprezidentas D.Motieka ir Lietuvos žymūs krepšininkas, dabar žaidžiantis Ispanijoje, A.Sabonis. Visas priėmimas vyko labai draugiškoje nuotaikoje, Ch.A.Samaranch pasakius, jog jis Pabaltijo kraštų padėtį žino labai gerai ir, kai tik jos gaus savo nepriklausomybę, tai automatiškai bus joms gražinta jų buvusios olimpinės teisės. Įdomu, kad šiame pasitarime dalyvavo ir Sov. S-gos Olimpino K-to prezidentas ir, kaip niekada anksčiau, jis labai palankiai atsiliepė apie Pabaltijo valstybes ir jų troškimus.

Sydnejaus sportininkai, veteranai ir sporto bičiuliai nepamirškite rugsėjo 22-sios dienos, kada Bankstown'o krepšinio stadione, jau nuo 9.30 val. ryto prasidės Sydnejaus „Kovo“ sportinė diena, kurios metu įvairius žaidimus žais

visi. Gi vakare Sydnejaus Lietuvos Klube vyks metinis „Kovo“ balius, kurio metu bus pagerbti laimėtojai ir, kaip visuomet pas kovčius, linksma, jauki ir jaunatviška nuotaika. Tat iki pasimatymo rugsėjo 22-sios dienos šeštadienį.

Kauno „Bangos“ krepšininkės viešėjo Svedijoje, kur dalyvavo dideliame Stokholmo krepšinio turnyre. Iš 10-ties tarptautinių komandų, trenerio A.Paulausko vadovaujamos kaunietės, baigmėje nugalėjo sostinės čempionų „Solna“ komandą 70:61 ir laimėjo pirmąją vietą, gaudamos puikią taurę ir aukso medalius.

Lietuvoje dabar viešinti mūsų žinomojo krepšininko S.Marčiulionio žmona, taip pat buvusi iškilioji krepšininkė Ingrida, televizijos pasikalbėjime pasakė, kad krepšinio Lietuvoje jau nėra. Krepšinis tai yra, kaip pasakė Lietuvos sporto vadovai, tik Lietuvos didieji krepšininkai bėga į užsienius. Priėmus Nepriklausomybę, priešingai Latvijos ir Estijos sportininkams, didžioji dalis Lietuvos sportininkų

atsisakė dalyvauti Sov. S-gos varžybose ir ją reprezentuoti. Tas sukėlė didelių diskusijų ir JAV žinomas lietuvis V.Adamkus, kuris yra SALFAS pirmininkas paklaustas ką jis apie tai galvoja, atsakė: „Tautiniu ir patriotiniu požiūriu, tai būtų padaryta teisingai, gi sportiniu atžvilgiu, tai patiriama tam tikri nuostoliai. Tačiau tas nėra taip baisu, nebent kalbant apie sportą, kuris tampa profesija“.

Buvęs Lietuvos krepšinio rinktinės kapitonas V.Chomicius, kelis metus kartu su A.Saboniu žaidęs Ispanijoje ir tapęs trečiuoju atsarginiu, perėjo žaisti į Bolonijos, Italijoje, „Arimo“ komandą, pasirašydamas dviejų metų kontraktą. A.Sabonis ir toliau liko žaisti senoje savo Ispanijos „Valjadolido“ komandoje, nors jam buvo pasiūlytas kontraktas su Amerikos profesionalų „Portland Trail Blazers“ komanda. Vokietijoje žaidžiant R.Kurtinaitis yra labai patenkintas ir spaudai pasakė, kad jo milijonai nevilioja, nors ir turėjo labai gerų pasiūlymų iš Italijos.

Paruošė Antanas Laukaitis

FILMŲ PASAULYJE

Vėžina panelę Daisy

Anais laikais, kai JAV-jose negrai buvo laikomi paskutinėje vietoje, apskrus juodis (vaidina Morgan Freeman), laimės dėka, pakviečiamas vežioti audimo fabriko savininko motiną, kuri dėl senatvės negali vairuoti. Toji turtoolio motina (Jessica Tandy) pilna keistų sprendimų. Jos sūnus (Dan Aykroyd) liepia nusamdytam automobilio vairuotojui nepabūgti, vėžinti jo motiną.

Ilgainiui juodis ir senutė susibičiuliauja, senelių prieglaudoje ją lanko, padeda imti vaistus, vaikščioti.

Filmas humaniškas, švelnus, lengvai pagamintas. Jessica Tandy beveik įtikinanti. Negras per daug vaidina. Stipriai politinis, nes visos gerybės nukreipiamos sinagogos ir žydų garbei.

Gali būti draugiškų žydų, bet neleistina aiškiai katalikiškos elgsenos, katalikiškos ar krikščioniškos kultūros moterį paversti žyde vien dėl to, kad to panoro autorius Alfred Uhry, prodireriai Richard D.Zanuck ir Lili Fini Zanuck, direktorius Bruce Beresford. Paleido Warner Bros. filmų studija. Angliškai filmas pavadintas „Driving Miss Daisy“.

Kitas neteisingai iškreiptas dalykas: net dabar mandagus ar paslaugus vyras, atsakydamas viršininkei ar gerbiamai moteriai, atsako „yes, mem“ (madam). Negražu, nepriimtina atsakyti tikrai „yes“/taip/. Juo labiau prieš šimtą ar daugiau metų. Gi šiame filme negras jo viršininkei ir gerbiamai, senai moteriai atsakinėja tikrai „yes“. Taip neleistina, juo labiau filme vaizduojamais laikais. Prodireriai pataikauja juodžiams, bet nusikalsta kalbinei tiesai. Dėl švelniai apvilktos filmo slinkties daugelis žiūrovų to nepastebės.

Algirdas Gustaitis

Sustojo „The Advocate“

Melbourno Arkivyskupas Francis Little pranešė, kad Viktorijos katalikų savaitraštis „The Advocate“ dėl iškiliųjų pašto, spausdinimo ir aptarnavimo išlaidų, nuo rugsėjo 5 d. sustoja ejęs. Savaitraštis buvo įsteigtas 1868 m. ir per 122 metus išleides 7010 laidų. Dabartinis tiražas siekė 15,000 egzempliorių, kas savaitę išleido 24 puslapių. Savaitraštis neretai paskelbdavo žinių apie Lietuvą, o 1987 m. vasario 22 d. laidoje abu vidurinius puslapius buvo skyręs mūsų redaktoriaus straipsniui apie Lietuvos Krikščionybės 600 metų jubiliejų su 9 nuotraukomis.

Lietuvos Tautinio Olimpino Komiteto atstovo Australijoje krepimasis

Mieli tautiečiai,

S.m. rugsėjo mėnesį, Japonijoje įvyks Tarptautinio Olimpino komiteto suvažiavimas, kuriame bus nustatyta 1996 metų Pasaulinės Olimpiados vietovė. Kaip žinome, šios Olimpiados rengėjais taip pat pretenduoja būti ir Melbournas. Tikimasi, kad minimame suvažiavime, tarp kitų reikalų bus svarstomas ir Pabaltijo šalių sugražinimas į tarptautinę Olimpinę šeimą.

LTOK-to prezidentas A.Poviliūnas rašo, kad naujai išrinktas Sov. Sąjungos Olimpino komiteto prezidentas V.Smironovas yra palankus pabaltiečių sugražinimui į Tarptautinį Olimpinių Komitetą. Tad yra vilčių, kad jau 1992 metų Barcelonos Olimpiadoje mūsų sportininkai atstovaus Lietuvą su lietuviška trispalve ir valstybine uniforma.

Netenka aiškinti, kad tam yra reikalingos nemažos lėšos, kurios yra telkiamos ne tik Lietuvoje, bet ir išeivijos tarpe. LTOK-to direktorius Petras Statuta, „Sporto“ laikraščio 63-čiame numeryje (2-6-90), rašo: „Jaudina mus LTOK-to finansinė padėtis. Gaila, kad likome beveik be sponsorų, o juk LTOK-

tas, tai vienas iš tautos atgimimo simbolių, taigi ir jos rūpestis. Nors ir esame vargšai, bet morališkai tvirti: LTOK-tas yra pirmoji Lietuvoje visuomeninė organizacija, kuri nutarė atsirišti nuo Maskvos globos, tapti savarankiška... Šiandien norisi padėkoti tiems tautos patriotams, kurie mus finansiškai remia.“

Atsiliepiant į esamą padėtį, rugsėjo mėnesį Australijoje yra skelbiamas vąjus paremti Lietuvos Tautinį Olimpinių Komitetą.

Aš kreipiuosi į tautiečius, ypač sporto veteranus, buvusius Lietuvos Tautinės Olimpiados dalyvius, sporto mėgėjus bei remėjus, neatsisakyti paremti LTOK-tą, kad išvytume lietuvišką trispalvę plevėsuojuot pasaulinėse Olimpiadose. Kiekvienas doleris padės LTOK-tui jo pastangose šį tikslą siekti.

„Kirche in Not“

Tarptautinės organizacijos „Kirche in Not“ - Pagalba vargščiai Bažnyčiai įkūrėjas, premonstratietis kunigas Werenfried van Straaten, liepos 25-ą dieną paminėjo kunigystės auksinį jubiliejų. Kunigas van Straaten jau 1947-ais metais įkūrė pirmąją organizaciją, kuri rūpinosi pagalbos teikimu pokario metais Vokietijoje prisiglaudusiems milijonam pabėgėlių, vokiečių ir kitataučių, tarp kurių buvo apie trys tūkstančiai kunigų. 1954-ais metais jis įsteigė dabar jau visame pasaulyje paplitusią organizaciją „Kirche in Not“, paskirdamas jai uždavinį

moraliniai ir materialiniai padėti už geležinės uždangos, Centro ir Rytų Europos kraštuose, kenčiantiems ir persekiojamiems krikščionim. Vėliau „Kirche in Not“ organizacija pradėjo teikti pagalbą ir kitų kraštų krikščionim - Kinijoje, šiaurės Korėjoje, šiaurės Vietname, Lotynų Amerikos ir Azijos kraštuose. Šiandien „Kirche in Not“ organizacija visame pasaulyje turi apie šešis šimtus tūkstančių nuolatinių remėjų, organizacijos skyriai veikia penkiolikoje Vakarų kraštų. Dabar organizacija yra užsibrėžusi naują uždavinį - materialiniai padėti Centro ir Rytų Europos kraštuose atgimstančiom religinėm bendruomenėm. LRTV

Adelaidėje aukos bus renkamos rugsėjo 16 ir 30 dienomis, pietų metu Lietuvos namuose. Kitų miestų aukotojai prašomi aukas siųsti: LTOK, 27 Rickaby St, Croydon Park, 5008. Su gilia padėka

Jurgis Jonavičius

LTOK Atstovas Australijoje

Estų - Sovietų susitarimas

Maskvoje buvo pasirašytas estų-sovietų susitarimas pagal kurį Estijos vidaus reikalų ministerija tampa pavaldi tikrai Estijos respublikos vyriausybei, reiškia, galės veikti visiškai autonominiai nuo centrinės valdžios Maskvoje. Estijos vyriausybė, be to, prisiims visą atsakomybę už viešosios tvarkos palaikymą respublikos teritorijoje, įsipareigoja finansuoti vidaus reikalų ministerijos veiklą. Tam tikslui nustatytas keturiasdešimt milijonų rublių metinis biudžetas. Pagal pasirašytą susitarimą, specialūs sovietų vidaus reikalų ministerijos daliniai galės būti panaudoti Estijos respublikoje tikrai estų vyriausybei įsakmiai paprašius. Susitarimą Maskvoje pasirašė Estijos Aukščiausiosios T-bos pirm. Savisaar ir sovietų vidaus reikalų min. Bakatinas. Savisaar atkreipė dėmesį, jog Estija yra pirmoji respublika pasirašanti tokio pobūdžio susitarimą su Maskva.

LRTV

REMK AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra:- Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių apraiškas AUSTRALIJOJ. Fondą stiprinsime ir jį ugdydysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosome jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.

50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:

P.O. Box 11, North Melbourne. Vic. 3051

A.L. Fondo Valdyba.